

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De divisione Iuramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

3. Dico, saltem interior; quia verius videtur, ne quidem in iis, qui loqui possunt, requiri verba ad essentiam iuramenti, sed tantum ad certiorrem probationem iuramenti, vel ad manifestandam mentis significationem, Covar. ad c. *Quamvis pactum*, De pactis in 6 p. 1. in princ. n. 4. Probatur, quia iuramentum soli Deo præstatur, qui solus & etiam solius mentis inspector est, can. *Si quid invenisti* XIV. q. 5. can. *Erubescant* Distinct. 32. Videatur latius Covar. d. loco.

4. Tertio, præter iam dicta, quæ ad essentiam iuramenti pertinent, ita ut, altero deficiente, non sit iuramentum, alia etiam requiruntur, ut sit licitum, & tres, ut vocant, comites habeat, necesse est, scilicet Veritatem, Justitiam & Judicium, d. c. *Et si Christus* h. t. & tradunt Canonistæ in can. *Animadvertendum* XXII. q. 2. Requiritur Veritas, & scilicet id, quod asseritur vel negatur, sit verum, & quod promittitur, suo tempore impleatur; alioquin iurans esset periurus, c. *Debitoribus* 6. c. *Ad nostram*, c. *Quærelam* o. & aliis h. t. nam defectus veritatis est directè & maximè contrarius fini iuramenti, qui est confirmatio veritatis, ad Hebr. 6. profusque destruit, & elevat auctoritatem illius.

5. Requiritur Justitia, ut tantum iuretur id quod est licitum & honestum: alioquin contra bonos mores præstitum iuramentum non est obligatorium, nec servandum, c. *Non est obligatorium* De R. I. in 6. & similibus. Quinimò qui, quod turpiter iuravit, adimpleret, duplici se crimine involveret. Et ideo dicitur, melius ac tolerabilius esse, vota stultæ promissionis reiicere nec implere, quàm per inutilium promissorum custodiam crimen committere: & in malis promissis rescindendam esse fidem; in turpi voto mutandum decretum; necesse faciendum, quod in cautè quis vovit, quia impia est promissio, quæ scelere adimpleretur, can. *Si publici*, can. *In malis* 5. cum seq. XXII. q. 4. Neque iuramentum ideo est institutum, ut esset vinculum iniquitatis, c. *Quantum* 17. h. t. c. 1. eod. in 6. Hinc igitur si quod promittitur, sit illicitum, sive ex se, quia prohibitum, ita ut illud exequi sit malum, & peccatum seu mortale, seu veniale iuramentum promissorium adiectum non obligat, d. c. *Quanto* d. c. *Non est obligatorium* & c. Si verò 8. c. *Cum contingat* 8. h. t. Quia involvit contradictionem, quem obligari ad peccatum

veniale vel mortale, cum nemo peccet adimplendo id, ad quod obligatur. Nec potest idem simul præcipi & prohiberi. Et ideo qui promissor latronis illum non denuntiaturum Judici, non obligatur eo casu, quo in contrarium esse superioris præceptum, eut denuntiationem ex pollet publica utilitas, vel salus Reipublicæ: nec enim potest quis se obligare contra præceptum superioris aut legis seu bonum commune Reip. Aliud dicendum foret, si denuntiatio esset solum consilii, quia tum non posset eum denuntiare, nisi prius relaxato iuramenti vinculo; cum enim iuramentum eo casu sit in alterius favorem, & servari absque peccato possit, obligat; nisi ipse vel alius habens potestatem, illud relaxet, d. c. *Quamvis pactum pactis* in 6.

6. Requiritur Judicium, ut scilicet cum debita & prudenti consideratione iuretur, & tunc dumtaxat, quando necessitas, juxta prudentis arbitrium, iuramentum postulat, pro re non levi. Exemplo Pythagorici Clinix, qui maluit patrium talentorum multam, quam eandem iuramento (uti poterat) evitare; licet non fuisset falsò juratus. Nam qui pro re levi jurat, licet verum sit, quod iurat, tamen peccat, c. *Tua nos* 24. h. t. Sic iudicio, caret ius iurandum, cum quis iurat id, cuius contrarium antè iuravit, c. *Tua nos* 1. hoc t. Ut autem sit inter hos tres comites distinctio, sub iudicio comprehenduntur reliqua omnia, quæ præter veritatem & Justitiam ad debitum modum iurandi, scilicet eundem rectam prudentiam, quæ est auriga omnium virtutum moralium, desiderari possunt.

§ IV.

De divisione Juramenti.

1. *Iuramentum, aliud est Assertorium.*
2. *Aliud Promissorium.*
3. *Aliud Comminatorium.*

Iuramentum variis modis dividi potest. Nos hic eam tantum divisionem prosequemur, quæ ad institutum nostrum maximè est accommodata. Ea est, quæ dividitur in Assertorium, Promissorium & Comminatorium.

1. Assertorium est, quo aliquid affirmamus aut negamus esse, fuisse aut futurum esse, sine aliqua promissione - ut, Juro, Petrum hesternò die

hic fuisse Lovanii; hodie profectum esse Mechliniam; cras rediturum. Tale quoque juramentum est, quod præstare testes solent in dicendo testimonio, e *Nuper* § 1. *sup. De testibus*. item quod præstat pars parti ex delatione Judicis vel partis ad litem dirimendam, & vulgò litis decisorium appellatur. Et in hoc juramento una tantum veritas requiritur, nempe illa, quæ asseritur: nam ita jurando nullam intendimus nobis imponere obligationem, sed solum facere fidem ejus, quod asserimus vel negamus. Sunt tamen, qui juramentum de futuro absque promissione non minus probabiliter referant ad promissorium, ut Suarez l. 1. *De juramento* c. 8. & l. 2. c. 1. prout videre ibi licet.

2. Promissorium est, quo sanctè confirmamus nostram promissionem vel pollicitationem, seu quo aliquid promittendo adhibemus. Atque ita per illud intendimus nos obligare ei, cui promittimus, ad faciendum id, quod promittimus. Et ideo qui juratam promissionem non implet, perjurus censetur, c. *Tua nos* 11. *hoc tit.*

3. Comminatorium est, quo rem aliquam Deo ultoti subjicimus, si non sit verum, quod juramus, seu quod sit per pœnæ imprecationem qua nos vel aliam personam devovemus pœnæ & vindictæ divinæ, si fallamus: ut dum dicimus: *Ita me Deus adjuvet, ita mihi sit propitius*: nam hujusmodi formulis non tantum significatur, ut sit nobis propitius, si ita sit, sed etiam ut non sit, si ita non sit. In his autem duobus posterioribus juramentis duplex requiritur veritas, una præsens, scilicet quod jurans habeat animum exequendi, quod promittit; & hæc est principalis & necessariè requisita, ita ut si absit, sit perjurium: altera futura, quæ consistit in executione & est secundaria & plurimum absque peccato abesse potest, quia sæpè expedit, quod promissum vel comminatum est, non exequi, mutatis circumstantiis.

§. V.

De divisione Juramenti Assertorii seu litis decisorii.

1. Aliud est Voluntarium: quod referri non potest.
2. Aliud est Judiciale.
3. Aut jurandum, aut juramentum delatum referri debet.
4. Ex causa tamen recusari potest.

5. Juramentum relaxatum necessario præstandum, ab eo qui detulit.
6. Ex causa tamen referri nequit.
7. 8. Hoc juramentum à judice approbatum recusari à reo non posse.
9. Defertens prius ipse jurare debet de calumnia.
10. Aliud est juramentum Necessarium & supplementivum probationis.
11. Cui deferri illud debeat, auctori an reo.

1. **A**ssertorii Juramenti, cujus usus in judiciis est ad expediendas lites, tres species assignari solent, nempe Juramentum Voluntarium, Judiciale, & Necessarium.

Voluntarium est, quod extra judicium parti defertur. Dicitur inde voluntarium, quod non nisi ex ejus, cui defertur vel refertur, voluntate suscipiatur, l. 1. 2. 3. & alio *D. h. t.* Nisi fortè inter partes convenerit, ut ab eo, cui defertur, præstetur; tunc enim ab eo, præstandum erit; sicut & semel susceptum, ab eo, cui defertur præstari debet, nec potest referri, l. *Jusjurandum* 17. *D. eod.* quia licet ab initio sit voluntarium, tamen ex conventionem aut susceptionem fit necessarium. Et hoc parit exceptionem reo, si is juraverit, l. 6. & 9. *D. eod.* Daturque etiam successoribus tam in rem, lege 8. *D. eod.* quam in personam, l. 7. *D. eod.* itemque fidejussoribus rei competit l. 28. §. 1. *eod.* Actori verò, si ipse juraverit, parit actionem in factum, l. *Actori* 8. *Cod. de reb. cred.* vel actionem ex contractu, si de ipso contractu juratum fuerit, l. *Si duo* 13 §. *si quis juraverit* *D. h. t.*

2. Judiciale juramentum est, quod in judicio defertur vel refertur parti, nimirum actori reo & reus actori, approbante Judice l. *Delata* 9. *Cod. de reb. cred.* Dicitur Judiciale à loco, in quo defertur seu præstatur. Non est autem Necessarium, quia & liberè suscipitur, & ab eo, cui delatum est, referri potest, c. *fin. versic. quamvis hoc sit* l. *Jusjurandum* 34. §. *ait Prator* 6. *D. eod.* nisi & simul jusserit Judex præstari juramentum.

3. Alterutrum tamen facere cogitur, aut, inquam, jurare, aut juramentum referre, quando judex illud detulit, nisi solvere malit, d. §. *ait Prator*, d. l. *Delata*. Nam manifestæ turpitudinis & confessionis est, nolle nec jurare, nec jusjurandum delatum refer-